

Structurarea operei literare.

Textul narativ (actualizare)

Citește cu atenție textul următor, apoi rezolvă cerințele:

Simon știa sigur că trebuie să iasă din orașul unde nu se întâmplă nimic. Oamenii se duceau și veneau de la serviciu, mâncau, cumpărau mașini, se certau etc., dar asta nu însemna că făceau istorie. Era doar o parodie. Sau, cel mult, „istorie de duzină”, vorba limbii mici.

O istorie făcută de deșteptătoare ieftine, zgomotoase, cu baterii alcaline AA sau AAA în cel mai bun caz.

Simon simțea de mult că se plictisește, dar nu știuse până acum de ce. Probabil că nu doar pendula lui, ci și multe altele fuseseră scoase din uz și puse deoparte, lăsând astfel ceasurile de duzină să cucerească tot mai mult teren. Dar el ar putea salva istoria! Măcar istoria propriului oraș, dacă nu, cine știe, poate chiar istoria lumii! Închise ochii și se imagină citind din cartea lui de istorie: „În vara anului 2006, Simon, elev în clasa a IV-a, salvând o pendulă, a salvat istoria...”

Din neatenție, fusese cât pe ce să calce pe coadă o mătă neagră tolănită în mijlocul străzii. Ridicând spre el niște ochi mari și rotunzi, aceasta îi mulțumi pentru grijă.

— *N-ai de ce să-mi mulțumești. Eu nu sunt din aceia care leagă tinichele de coada pisicilor. Dar ce să faci aici, în stradă? Dacă nu ai stăpân, trebuie să te ferești. Am auzit acum, după lichidarea câinilor vagabonzi, urmați voi.*

— *Serios? Tocmai acum, când ziceam că mă pot odihni după atâta pitit și pândit... Dar voi încotro?*

Un pic fâsticit, Simon se hotărî să fie totuși sincer.

— *Știi, eu... Îți spun, dar e secret. Am fugit de-acasă.*

— *Vai, dar de ce? Eu ce n-aș da să am o casă și voi fugiți din ea? Vă băteau?*

— *Nu, niciodată.*

— *Ba pe mine da, se trezi Magda vorbind. Odată, eram la mine...*

— *Aiureli, nu o asculta, îi tăie vorba Simon.*

— *Vă puneau la treabă? se interesă pisica neagră.*

— *Nu, nu, sunt niște părinți super de treabă. Dar cum de ești pe drumuri?*

— *Păi, singurii oameni care m-au primit au un nepoțel. Acum îi înțeleg oarecum. Din cauza mea era păr peste tot... Și, într-o zi, bărbosul...*

— *Cine?*

— *Ginerele, explică pisica neagră. El mă ura de moarte. L-am auzit cum spunea într-o zi că vrea să-mi smulgă blana fir cu fir, cu penseta.*

— *Ce e aia „pensetăăăă”? inceptu să se smiorcăie Magda.*

— *Este un fel de armă, na! Ai înțeles?*

— *Îhî.*

— *Atunci, continuă pisica neagră, m-am hotărât să plec unde oi vedea cu ochii. Fără iluzii.*

— *Ce-s alea „iluzii”? întrebă imediat Magda.*

Înfuriat, Simon se rățoi la sora lui:

— *Magda, dacă nu taci, te trimit înapoi și poți să dai câte telefoane vrei unde vrei tu. Ai înțeles? Știi, spuse el cu blândețe, întorcându-se spre pisică, am auzit un caz asemănător. O chema Lady.*

— *Știu, e povestea cu Doamna și vagabondul. Numai că în viață nu e ca în filme. Și, oricum, Lady era așa de frumoasă!*

— *Or mai fi totuși prin oraș câțiva oameni de treabă și iubitori de animale.*

— *Bine, dar uită-te la mine: eu nu sunt doar „o pisică”, sunt o pisică... neagră!*

— *Ei și, ce-i cu asta? Există și oameni negri care au casele lor.*

— *Pisicile negre poartă ghinion. Pe vremuri ne omorau, ne dădeau foc... Inchiziția...*

— *Ce e aia „inchiz...”? se auzi subțire glasul Magdei.*

— *Eu nu cred în prostiile astea. Știi ce? Dacă vrei, hai cu noi.*

Făcând ochii și mai mari, pisica întrebă:

— *Se poate? Chiar ați vrea?*

— *Am fi foarte bucuroși. Nu-i așa, Magda?*

Noțiuni de fonetică

Citește cu atenție versurile următoare, apoi rezolvă cerințele:

*Cu nime-n lume nu mă-mpac mai bine
Ca și cu-**aceste** cântece depline
Oricum aș spune, orișice aș face,
Tot lângă ele-alătura îmi **place**.*

*Când mie însumi eu îmi sunt povară
Ele mi-alină inima amară
Când îmi sunt rană-adâncă și durere
Ele se scurg pe mine ca o miere.*

*Le port cu mine peste tot în lume
Ele sunt cartea mea de **rugăciune**,
Cobor cu ele-n **ulițe** pe lună
Iubim alături, plângem împreună.*

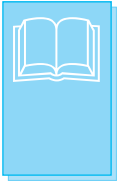
*.....
Noi suntem două lacrimi dintr-o pleoapă
Căzute-n glastra strofei ca-ntr-o apă,
Noi suntem două **pagini** dintr-o carte
Scrisă în viață, tipărită-n moarte...*

(Radu Stanca, *Cântecele mele*)

1. Desparte în silabe cuvintele subliniate din textul dat. Precizează ce reguli ai aplicat.
.....
.....
2. Transcrie, din text, trei cuvinte care conțin diftongi, un cuvânt cu triftong și un cuvânt cu hiat.
.....
.....
3. Menționează numărul de sunete și numărul de litere din cuvintele scrise îngroșat în textul citat.
.....
.....

EXERCIȚII COMPLEXE

1. Precizează valorile expresive care se obțin la nivel fonetic în versurile următoare:
*Acum iată că din codru și Călin mirele iese,
Care ține-n a lui mână mâna gîngășei mirese.
Îi foșnea uscat pe frunze poala lung-a albei rochii,
Fața-i roșie ca mărul, de noroc i-s umezi ochii.*
(M. Eminescu, *Călin* (file din poveste))
Soarele scăpăta spre asfințit, departe, peste trestii.
(Mihail Sadoveanu, *Taine*)
.....
.....
2. Indică, prin subliniere, forma corectă a următoarelor cuvinte: *alcool / alcol, fică / fiică, fiindcă / fîncă, foarfecă / foarfece, piepten / pieptene, vehicul / vehicol, zologie / zoologie.*
3. Pune accentul corect în următoarele cuvinte: *avarie, bolnav, butelie, caracter, fenomen, miros, regizor, sever, simbol, unic.*
4. Construiește enunțuri în care să evidențiezi sensurile diferite ale cuvintelor *voi, mozaic* și *veselă* în funcție de accent.
.....
.....

Romanul

Citește cu atenție textele următoare, apoi rezolvă cerințele:

A. În orașel se aciuase liniștea zilelor de vară. Tinerii plecau dis-de-dimineață la scăldat, lăsând curțile, străzile și mahalalele pustii, moleșite și tăcute. Spre seară se pornea un oarecare freamăt care se risipea însă la primele adieri ale nopții, când orașelul își așternea docil străzile la picioarele perechilor visătoare. Era vară și cald, era vacanță, era un oraș mic, era monotonie, lene, amorțeală, adică tot ceea ce nu se potrivește tinereții. Pentru că tinerii erau acei care sufereau cel mai mult în orașel. Și era cald, și era moleșală, și nimic neobișnuit nu se profila încă în zarea vremii.

Un timp, toți tinerii, și nu numai ei, își obosiseră gura tot povestind și laudând isprava Cireșarilor în Peștera Neagră. Dar gloria, cu cât crește mai repede, cu atât dispare mai repede. Mai ales într-un orașel unde zgomotul unei ferestre sparte în centru se aude în același timp în toate mahalalele. [...]

Cireșarii sufereau cumplit din cauza căldurii, a moleșelii, a inactivității și mai ales din cauza unor despărțiri neprevăzute. Victor plecase pentru câteva săptămâni undeva în străinătate, într-o tabără tinerească, iar Ionel își petrecea o parte din vacanță, departe, împreună cu familia. Ursu lua parte la tot felul de concursuri sportive, se pregătea mai ales pentru un meci amical de box cu campionul național de juniori, iar ceilalți, Maria, Dan, Lucia, își petreceau timpul citind, scriind, visând.

Și nimic neobișnuit nu se profila încă în zarea vremii.

Dacă Tic nu s-ar fi dus în ziua aceea la școală să-l caute pe moș Timofte poate că prietenii noștri Cireșarii ar mai fi lăncezit vreo câteva zile. Și se mai poate, cine știe? ca vizita aceasta întâmplătoare a lui Tic să însemne chiar mai mult decât un strigăt menit să zgândăre și să ațâțe pe candidații la lene și plictiseală.

Tic n-a văzut la început în curtea școlii decât un bărbat străin plimbându-se cu un moș Timofte foarte bucuros, ceea ce, bineînțeles, nu i-a stârnit nicio exclamație, nici măcar o întrebare, cu toate că nu mai zărise personajul acela niciodată până atunci în oraș. Dar puțintel mai târziu, Tic a văzut altceva. Ceva care i-a furat toate privirile, emoțiile și preocupările. Toți cei care au copilărit în orașe mici de provincie vor înțelege atât de bine reacția prichindelului!

Lângă cișmeaua din curtea școlii... era o fată! O fată brunetă, cu părul scurt, ondulat, îmbrăcată într-o rochie foarte albă. Tic n-avea încă vârsta aceluia care în fața unei asemenea arătări își duce mâinile la buze și-și șoptește: „Doamne, ce frumoasă!” Băiatul cărn și ciufulit, încarnație perfectă a tot ce e practic și concret, și-a pus o singură întrebare: „Cine e?”

(Constantin Chiriță, *Cireșarii*, vol. *Castelul fetei în alb*)

1. Textul reproduș este un fragment dintr-un roman. Definește specia.

2. Precizează un moment al subiectului care poate fi identificat în textul dat.

3. Motivează alegerea făcută la exercițiul anterior.

4. Indică două moduri de expunere care apar în textul citat.

5. Alcătuește planul unui roman cu titlul *Castelul fetei în alb*, pornind de la informațiile oferite în fragmentul dat.

Cuprins

TEST DE EVALUARE ÎNICIALĂ	3	CARACTERISTICI ALE GENULUI EPIC, PERSONAJE.....	66
CARTEA – OBIECT CULTURAL (ACTUALIZARE)	5	PARTICULARITĂȚI ALE SPECIEI.....	68
TEST.....	6	TEST.....	69
STRUCTURAREA OPEREI LITERARE.		COMPLEMENTUL DIRECT ȘI PROPOZIȚIA	
TEXTUL NARATIV (ACTUALIZARE)	7	SUBORDONATĂ COMPLETIVĂ DIRECTĂ	70
TEST.....	9	COMPLEMENTUL DIRECT.....	70
STRUCTURAREA OPEREI LITERARE	10	RECAPITULEAZĂ, REZOLVÂND EXERCIȚIILE URMĂTOARE!	72
OPERA LIRICĂ (ACTUALIZARE).....	10	<i>EXERCIȚII COMPLEXE</i>	72
FIGURILE DE STIL (ACTUALIZARE).....	11	PROPOZIȚIA SUBORDONATĂ COMPLETIVĂ DIRECTĂ.....	73
ALEGORIA.....	12	RECAPITULEAZĂ, REZOLVÂND EXERCIȚIILE URMĂTOARE!	75
VERSIFICAȚIA	14	<i>EXERCIȚII COMPLEXE</i>	75
TEST.....	16	TEST.....	77
LEXICUL.....	17	COMPLEMENTUL INDIRECT ȘI PROPOZIȚIA	
<i>EXERCIȚII COMPLEXE</i>	18	SUBORDONATĂ COMPLETIVĂ INDIRECTĂ	78
TEST.....	21	COMPLEMENTUL INDIRECT.....	78
NOȚIUNI DE FONETICĂ	22	<i>EXERCIȚII COMPLEXE</i>	80
<i>EXERCIȚII COMPLEXE</i>	22	PROPOZIȚIA SUBORDONATĂ COMPLETIVĂ INDIRECTĂ.....	81
TEST.....	23	RECAPITULEAZĂ, REZOLVÂND EXERCIȚIILE URMĂTOARE!	83
NOȚIUNI DE SINTAXĂ	24	<i>EXERCIȚII COMPLEXE</i>	83
ENUNȚUL.....	24	TEST.....	85
FRAZA. RELAȚIILE SINTACTICE ÎN PROPOZIȚIE ȘI ÎN FRAZĂ.....	24	ROMANUL	86
CUVINTELE ȘI CONSTRUCȚIILE INCIDENTE. PUNCTUAȚIA LOR.....	26	TEST.....	88
PREDICATUL ȘI PROPOZIȚIA SUBORDONATĂ PREDICATIVĂ	28	COMEDIA	89
PREDICATUL VERBAL.....	28	LEXICUL.....	91
<i>EXERCIȚII COMPLEXE</i>	29	PARTICULARITĂȚI ALE TEXTULUI DRAMATIC.....	91
PREDICATUL NOMINAL.....	30	ELEMENTE DE CONSTRUCȚIE A SUBIECTULUI.....	91
<i>EXERCIȚII COMPLEXE</i>	32	PERSONAJE.....	92
ACORDUL PREDICATULUI CU SUBIECTUL.....	33	CARACTERISTICI ALE SPECIEI.....	92
PROPOZIȚIA SUBORDONATĂ PREDICATIVĂ.....	34	TEST.....	93
RECAPITULEAZĂ, REZOLVÂND EXERCIȚIILE URMĂTOARE!	35	COMPLEMENTELE CIRCUMSTANȚIALE ȘI	
<i>EXERCIȚII COMPLEXE</i>	35	PROPOZIȚIILE SUBORDONATE CIRCUMSTANȚIALE	95
TEST.....	37	COMPLEMENTUL CIRCUMSTANȚIAL DE LOC.....	95
SUBIECTUL ȘI PROPOZIȚIA SUBORDONATĂ SUBIECTIVĂ	38	<i>EXERCIȚII COMPLEXE</i>	96
SUBIECTUL.....	38	PROPOZIȚIA SUBORDONATĂ CIRCUMSTANȚIALĂ DE LOC.....	97
<i>EXERCIȚII COMPLEXE</i>	40	RECAPITULEAZĂ, REZOLVÂND EXERCIȚIILE URMĂTOARE!	99
RECAPITULEAZĂ, REZOLVÂND EXERCIȚIILE URMĂTOARE!	41	<i>EXERCIȚII COMPLEXE</i>	99
PROPOZIȚIA SUBORDONATĂ SUBIECTIVĂ.....	41	TEST.....	101
<i>EXERCIȚII COMPLEXE</i>	43	COMPLEMENTUL CIRCUMSTANȚIAL DE TIMP.....	102
TEST.....	45	RECAPITULEAZĂ, REZOLVÂND EXERCIȚIILE URMĂTOARE!	103
SCRIERI SF.	47	<i>EXERCIȚII COMPLEXE</i>	103
TEST.....	50	PROPOZIȚIA SUBORDONATĂ CIRCUMSTANȚIALĂ DE TIMP.....	104
ATRIBUTUL ȘI PROPOZIȚIA SUBORDONATĂ ATRIBUTIVĂ	52	RECAPITULEAZĂ, REZOLVÂND EXERCIȚIILE URMĂTOARE!	106
ATRIBUTUL.....	52	<i>EXERCIȚII COMPLEXE</i>	106
<i>EXERCIȚII COMPLEXE</i>	55	TEST.....	107
PROPOZIȚIA SUBORDONATĂ ATRIBUTIVĂ.....	57	COMPLEMENTUL CIRCUMSTANȚIAL DE MOD.....	108
<i>EXERCIȚII COMPLEXE</i>	60	RECAPITULEAZĂ, REZOLVÂND EXERCIȚIILE URMĂTOARE!	109
RECAPITULEAZĂ, REZOLVÂND EXERCIȚIILE URMĂTOARE!	62	<i>EXERCIȚII COMPLEXE</i>	109
TEST.....	63	PROPOZIȚIA SUBORDONATĂ CIRCUMSTANȚIALĂ DE MOD.....	110
BALADA POPULARĂ	65	RECAPITULEAZĂ, REZOLVÂND EXERCIȚIILE URMĂTOARE!	111
LEXIC, VERSIFICAȚIE.....	66	<i>EXERCIȚII COMPLEXE</i>	111
		TEST.....	112

COMPLEMENTUL CIRCUMSTAŢIAL DE CAUZĂ.....	113	EXERCIŢII COMPLEXE.....	126
RECAPITULEAZĂ, REZOLVÂND EXERCIŢIILE URMĂTOARE!.....	114	TEST.....	127
EXERCIŢII COMPLEXE.....	115	PROPOZIŢIA SUBORDONATĂ CIRCUMSTAŢIALĂ CONCESIVĂ..	128
PROPOZIŢIA SUBORDONATĂ CIRCUMSTAŢIALĂ DE CAUZĂ....	116	RECAPITULEAZĂ, REZOLVÂND EXERCIŢIILE URMĂTOARE!.....	129
RECAPITULEAZĂ, REZOLVÂND EXERCIŢIILE URMĂTOARE!.....	117	EXERCIŢII COMPLEXE.....	130
EXERCIŢII COMPLEXE.....	117	TEST.....	131
TEST.....	119	PROPOZIŢIA SUBORDONATĂ	
COMPLEMENTUL CIRCUMSTAŢIAL DE SCOP.....	120	CIRCUMSTAŢIALĂ CONSECUTIVĂ.....	131
RECAPITULEAZĂ, REZOLVÂND EXERCIŢIILE URMĂTOARE!.....	121	RECAPITULEAZĂ, REZOLVÂND EXERCIŢIILE URMĂTOARE!.....	133
EXERCIŢII COMPLEXE.....	121	EXERCIŢII COMPLEXE.....	133
PROPOZIŢIA SUBORDONATĂ CIRCUMSTAŢIALĂ DE SCOP.....	122	TEST.....	134
RECAPITULEAZĂ, REZOLVÂND EXERCIŢIILE URMĂTOARE!.....	123	TESTE SUMATIVE.....	135
EXERCIŢII COMPLEXE.....	123	TEST DE EVALUARE SEMESTRIALĂ – SEMESTRUL I.....	144
TEST.....	124	TESTE DE EVALUARE SEMESTRIALĂ – SEMESTRUL al II-lea.....	146
PROPOZIŢIA SUBORDONATĂ		TEST DE EVALUARE FINALĂ.....	150
CIRCUMSTAŢIALĂ CONDIŢIONALĂ.....	125	EVALUAREA COMPETENŢELOR DE LECTURĂ ŞI SCRIERE.	
RECAPITULEAZĂ, REZOLVÂND EXERCIŢIILE URMĂTOARE!.....	126	TESTE DUPĂ MODELUL EVALUĂRIILOR INTERNAŢIONALE.....	152

COMENZI – CARTEA PRIN POŞTĂ

EDITURA PARALELA 45

Piteşti, jud. Argeş, cod 110174, str. Fraţii Goleşti 130

Tel.: 0248 633 130; 0753 040 444

0721 247 918

Tel./fax: 0248 214 533; 0248 631 439; 0248 631 492.

E-mail: comenzi@edituraparelela45.ro

sau accesaţi www.edituraparelela45.ro

Tiparul executat la *Graficprint*

www.graficprint.eu

e-mail: comenzi@graficprint.eu